

Per Andersson
Tf. HR-chef
per.andersson@trelleborg.se

Kommunstyrelsen

Initiativärende (S) avskaffa "karensdagen"

Sammanfattning

I initiativärende från Socialdemokraterna (S) föreslås kommunledningsförvaltningen ges i uppdrag att återkomma till kommunstyrelsen med förslag på hur kommunen kan avskaffa karensavdragen för samtliga anställda.

Kommunstyrelsen beslutade 2022-04-06, § 101, att uppdra till kommundirektören att bereda ärendet och återkomma till kommande sammanträde i kommunstyrelsen.

Det är kommunledningsförvaltningens bedömning att frågan om avskaffat karensavdrag ska hänskjutas till den nationella politiska nivån, och om så önskas drivas vidare av respektive parti via Sveriges kommuner och regioner (SKR). Mot den bakgrunden anser kommunledningsförvaltningen att initiativärendet bör avslås.

Mer information finns under rubriken Ärendet i kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2022-05-02

Protokollsutdrag KS 2022-04-06, § 101

Initiativärende (S), 2022-04-06

Kommunledningsförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslås besluta att föreslå kommunstyrelsen besluta

att avslå initiativärendet.

Beslutet skickas till

Kommunledningsförvaltningen, Kvalitets- och resursutvecklingsavdelningen
Samtliga nämnder

Ärendet

I initiativärende från Socialdemokraterna (S) föreslås kommunledningsförvaltningen ges i uppdrag att återkomma till kommunstyrelsen med förslag på hur kommunen kan avskaffa karensavdragen för samtliga anställda.

Kommunstyrelsen beslutade 2022-04-06, § 101, att uppdra till kommundirektören att bereda ärendet och återkomma till kommande sammanträde i kommunstyrelsen.

Arbetsmarknadens parter kan avtala om bättre villkor än de som gäller enligt lagstiftningen

Den så kallade svenska modellen innebär att minimivån för de villkor som gäller på arbetsmarknaden regleras i lag. Därutöver kommer arbetsmarknadens parter överens om villkoren som ska gälla på arbetsmarknaden. Detta regleras i centrala och lokala kollektivavtal. I det sammanhanget är principen att de lokala kollektivavtalen kompletterar de centrala avtalen.

Arbetsmarknadens parter avtalar alltså i centrala kollektivavtal om bättre villkor för arbetstagarna än vad som gäller enligt lagstiftningen, och i lokala kollektivavtal kan villkoren ytterligare förbättras och konkretiseras.

Förutsättningar för avskaffande av karensavdrag

Den 1 januari 2019 infördes karensavdrag i stället för den tidigare karensdagen. Karensavdraget, och förutsättningarna för sjuklön i övrigt, regleras i lag (1191:1047) om sjuklön, sjuklönelagen. Sveriges kommuner och regioner (SKR) och Sobona, de kommunala företagens arbetsgivarorganisation, har efter införandet av karensavdraget kommit överens med de fackförbund som är verksamma inom kommuner och regioner, om ändringar i kollektivavtal som avser beräkningsgrunder för karensavdraget.

Som framgår ovan ger den svenska modellen förutsättningar för arbetsmarknadens parter att avtala om bättre förutsättningar än de som gäller enligt lag, i det aktuella fallet sjuklönelagen. Det inkluderar möjlighet att avtala om avskaffat karensavdrag. Enligt gällande principer ska detta i så fall företrädesvis ske genom centrala kollektivavtal. Den lokala tillämpningen kan därefter regleras i lokala avtal. En arbetsgivare kan inte ensidigt besluta om avskaffat karensavdrag.

SKR har i avtalsrörelser konsekvent motsatt sig krav från arbetstagarorganisationer om avskaffat karensavdrag. För att inte riskera skillnader och ojämlikhet, exempelvis mellan kollektivavtalsområden eller mellan arbetstagare hos samma arbetsgivare, anser SKR att frågan ligger inom lagstiftningens område och att den inte ska hanteras genom kollektivavtal. Avskaffande av karensavdrag genom kollektivtal skulle också leda till betydande kostnadsökningar för arbetsgivaren, utan att dessa kompenseras från staten.

När det gäller en eventuell förändring av lagstiftningen så kan det i sammanhanget nämnas att frågan är aktuell, på nationell nivå, inför valrörelsen och det kommande riksdagsvalet. Så sent som den 20 april 2022 lämnade fackförbundet Kommunal in en lista med 110 000 namnunderskrifter mot karensavdraget, till regeringen.

Karensavdrag i Trelleborgs kommun

I nedan tabell redovisas karensavdrag för Trelleborgs kommun under åren 2019-2021.

Tabell 1. Karensavdrag Trelleborgs kommun 2019-2021

Nämnd	2019		2020		2021	
	Dir lön	Inkl PO	Dir lön	Inkl PO	Dir lön	Inkl PO
Arbetsmarknadsnämnd	-134 852	-188 995	-203 455	-285 143	-242 297	-339 580
Bildningsnämnd	-3 046 056	-4 269 048	-4 256 504	-5 965 490	-4 235 722	-5 936 365
Kommunstyrelse	-242 703	-340 148	-225 687	-316 300	-141 672	-198 554
Kultur- och fritidsnämnd	-168 343	-235 933	-236 901	-332 017	-194 254	-272 246
Samhällsbyggnadsnämnd	-123 088	-172 508	-131 530	-184 340	-81 278	-113 911
Socialnämnd	-2 753 122	-3 858 500	-3 787 027	-5 307 518	-3 793 272	-5 316 270
Teknisk servicenämnd	-706 077	-989 567	-557 169	-780 872	-525 288	-736 192
Valnämnd	-1 770	-2 480	0	0	0	0
Överförmyndarnämnd	-8 212	-11 509	-13 462	-18 867	-19 897	-27 886
Totalsumma	-7 184 223	-10 068 689	-9 411 736	-13 190 547	-9 233 681	-12 941 004

Eftersom åren 2020 och 2021 i hög grad har varit präglade av pandemin, är det mer rimligt att utgå från år 2019 vid bedömning av vad ett avskaffat karensavdrag skulle innebära för kostnader för Trelleborgs kommun. År 2019 gjordes karensavdrag om 10 069 tkr inkl. PO. Utifrån detta är det rimligt att anta att kostnaden för ett avskaffat karensavdrag i Trelleborgs kommun, skulle bli i storleksordningen 10-12 mnkr årligen.

Kommunledningsförvaltningens bedömning

Frågan om karensavdrag är i grund och botten en nationell fråga, där intentionerna med reglerna i sjuklönelagen är att alla arbetstagare ska hanteras på ett likvärdigt och rättvist sätt. En arbetsgivare kan inte ensidigt bestämma om andra regler rörande karensavdrag än som finns angivet i lagstiftningen. Helt i linje med den svenska modellen på arbetsmarknaden tillåter dock sjuklönelagen arbetsmarknadens parter att i kollektivavtal reglera frågan om karensavdrag. I enlighet med den förhandlingsmodell som tillämpas på arbetsmarknaden skulle det innebära att frågan om hantering av karensavdrag ska drivas genom Sveriges kommuner och regioner (SKR), och formas i ett centralt kollektivavtal som skapar ramar för lokala lösningar.

Kostnaden för att genomföra en lösning med borttaget karensavdrag inom Trelleborgs kommun uppskattas till 10-12 mnkr. Någon compensation från staten för en sådan "egen" reform skulle inte vara aktuellt. Förutom kostnaden måste också ett rättviseperspektiv lyftas fram. Om inte alla skulle erbjudas borttaget karensavdrag skulle vi som arbetsgivare genom en kollektivavtalslösning tvingas välja och prioritera vilka yrkesgrupper som anses mer värda än andra, något som inte kan anses gynna bilden av Trelleborgs kommun som attraktiv arbetsgivare på en allt mer konkurrensutsatt arbetsmarknad.

Utifrån ovan är det kommunledningsförvaltningens bedömning att frågan om avskaffat karensavdrag ska hänskjutas till den nationella politiska nivån, och om så önskas drivas vidare av respektive parti via SKR.

Mot den bakgrunden anser kommunledningsförvaltningen att initiativärendet bör avslås.